

مؤسسه شیعه‌شناسی

گزارشی از مطالعات

اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه دنور

▪ نام کشور: آمریکا

▪ آدرس پایگاه اینترنتی: <http://www.du.edu/>

▪ آدرس پست الکترونیک: webmaster@du.edu

- بخش اسلام‌شناسی دارد: بلی ✓ خیر
- مطالعات شیعه‌شناختی دارد: بلی ✓ خیر
- دوره‌های آموزشی دارد: بلی ✓ خیر
- بخش آموزشی در چه مقطعی است:
- کارشناسی ✓ کارشناسی ارشد ✓ دکترا ✓ غیره
- بخش پژوهشی دارد: بلی ✓ خیر
- مجله دارد: بلی ✓ خیر
- کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق دارد: بلی ✓ خیر

اعضا و اساتید برجسته: ست وارد، کانستانس وایز، ویلیام برینر

■ معرفی و آموزش:

○ معرفی مؤسسه مطالعات اسلام و یهود

این مؤسسه در سال ۱۹۸۱ توسط مرکز مطالعات یهود در دانشگاه دنور تأسیس شد. هدف از تشکیل این مؤسسه تقریب ادیان و دستیابی به مشترکات و مفترقات دو دین بوده است. تاکنون در این مؤسسه چند کنفرانس بین‌المللی برگزار شده و مجموعه مقالات آن در چند مجلد از اساتید و علمای ادیان منتشر شده است. این کنفرانس‌های بین‌المللی در سال‌های ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ نیز برگزار گردیده‌اند که در بخش کنفرانس‌ها به آن‌ها اشاره اجمالی خواهد شد. مراحل و چگونگی کنفرانس‌های برگزار شده در سال‌های ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ نیز توسط تعدادی از اساتید در حال تهیه، تنظیم و گردآوری می‌باشد.

اولین مدیر مؤسسه، آقای دکتر رالف بودند که تا سال ۱۹۸۵ در این مقام ایفای نقش نمودند. سپس استاد ویلیام برینر از دانشگاه برکلی به عنوان مدیر و عضو هماهنگ‌کننده مجلات و منشورات مؤسسه مشغول به فعالیت شد، تا این‌که در سال ۱۹۹۱ دکتر سث وارد به دانشگاه دنور آمدند. و کلیه اختیارات مؤسسه را به‌دست گرفتند.

اعضای هیأت علمی مؤسسه از سراسر دنیا با تخصص‌های مختلف در رابطه با مطالعات اسلام و یهود، زندگی یهودیان در اسلام، روابط اسلام و یهود و موضوعاتی از این قبیل گلچین شده‌اند. در مسیر کارهای مهم مؤسسه، اعضای شناخته شده اسلامی و یهودی دنور و سراسر دنیا به فعالیت می‌پردازند که این مجموعه از حمایت بی‌دریغ دانشگاه و مجامع عمومی نیز برخوردار شده است، به طوری که برنامه‌های مؤسسه باعث توجه اساتید ملی و بین‌المللی شده و مقالات، مصاحبه‌ها و نظرات گوناگون در مجله نیویورک تایمز، واشنگتن پست، المجله لندن و دیدت آکرونت تل آویو منعکس می‌شود.

بودجه مؤسسه از طریق مرکز مطالعات یهود دانشگاه و بعضی از کمک‌های دولتی تأمین می‌شود اما هیچ کدام از برنامه‌های مؤسسه بدون کمک‌های مالی خارجی انجام‌پذیر نمی‌باشد. به طور مثال کنفرانس‌های سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ مؤسسه از طریق امور ملی بین مذاهب و دپارتمان جوامع یهودی امریکا پشتیبانی مالی گردید.

تلفن: ۲۰۰۰-۸۷۱-۳۰۳ از ساعت ۸ لغایت ۱۶/۳۰ روزهای دوشنبه تا جمعه و غیر از روزهای تعطیل جواب‌گویی شما خواهد بود.

شماره تلفن مسایل اضطراری ۲۱۳۹-۸۷۱-۳۰۳ به صورت شبانه‌روزی
آدرس پستی: ایالت متحده آمریکا، دنور، ۲۵۸۰۲۰۸، بلوار دانشگاه، دانشگاه دنور، مؤسسه مطالعات اسلام و یهود.

۱. **درآمدی بر اسلام:** شماره درس: ۲۰۵۰/۴۰۵۰، زمان: ۹ لغایت ۱۰/۵۰ روزهای سه‌شنبه و پنج‌شنبه؛ تاریخ اسلام، اعتقادات و اعمال مذهبی، حضرت محمد و قرآن، و اصول دین به دانشجویان معرفی می‌شود. مرور تاریخی در طول دوره قبل از اسلام، ظهور اسلام در خاورمیانه، رشد جوامع اسلامی، جنبش‌های دینی و رشد اسلام در آسیای جنوب شرقی، آفریقای شمالی، اروپا و ماورای آن در این درس صورت می‌پذیرد. همچنین تاریخ رشد علوم دین اسلام، نظام‌های زندگی، نهادهای مذهبی، عرفان، اقلیت‌ها در چارچوب اسلامی، مواجه شدن اسلام با مدرنیته در قرن بیستم، بنیادگرایی، و اصلاحات در مناطق اسلامی سنتی و در سرزمین‌های جدید نیز از مطالب دیگر ارائه شده در درس است. متون مورد مطالعه در این درس عبارتند از: *درآمدی بر اسلام*، اثر فردریک دنی، اسلام، مقدمه‌ای کوتاه، اثر مالیس روسون و ترجمه قرآن. حضور در کلاس به میزان ۲۰ درصد، محاسبه دو نمره بالا از ۳ امتحان برگزار شده در طول ترم به میزان ۲۰ درصد، کار کلاسی در مورد اسلام و قرآن به میزان ۲۰ درصد، پروژه تحقیقی به میزان ۲۰ درصد، و امتحان پایان ترم به میزان ۲۰ درصد برای قبولی در این درس در نظر گرفته شده است.

۲. **ادبیات عرب/ زبان عربی مقدماتی:** شماره درس: ۱۰۰۰، مدرس: سث وارد، این درس شامل دو قسمت می‌باشد ابتدا معرفی مقدماتی زبان عربی برای یادگیری مهارت‌های اولیه زبان عربی، سپس قرائت و کسب مهارت خواندن برای دانشجویان با سطح نیمه پیشرفته و پیشرفته. هر دو درس از طریق ثبت نام صورت می‌گیرد هر چند نوع دوم درس که پیش‌تر مربوط به ادبیات زبان عربی است برای نیازها و مهارت‌های پایه‌ای دانشجویان می‌باشد. فرصت‌های مناسب برای دانشجویان و استاد برای جلسات سازماندهی شده جهت تقویت زبان عربی فراهم است که باعث تقویت زبان دانشجویان می‌گردد. این درس هجده جلسه دارد.

پیش‌نیازی ندارد. مطالعه متون منتخب از مباحث ادبی زبان عربی از دوره کلاسیک و مدرن با تأکید بر مهارت خواندن، گرامر و تقویت یادگیری الفاظ جدید در بستر خواندن متون از اهداف اصلی درس است. این متون منتخب با در نظر گرفتن علایق دانشجویان برگزیده می‌شود و دانشجویان می‌توانند با مدرس خود در خارج از وقت کلاس نیز تمرین کنند.

۳. **ادبیات گفت‌وگو/ جدل لفظی بین یهودیت، مسیحیت و اسلام:** مدرس: سث وارد، این درس به جدال لفظی بین یهودیان، مسیحیان و مسلمانان می‌پردازد. همچنین متون مذهبی و دینی نوشته شده با قصد مباحث جدلی مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

۴. **سیره و اندیشه مایموند:** مدرس: سث وارد، درس: ۳۱۴۵، بررسی مسائل اخلاقی، فلسفه طبیعت، متافیزیک و الهیات موسی مایمون (۱۲۰۴-۱۱۳۵) و دیدگاه او در مورد خدا، سایر مذاهب و وظایف اجتماع مورد نظر است. دانشجویان با نحوه زندگی مذهبی او و آثارش آشنا می‌شوند.

۵. **شکوه و جلال اسپانیا: یهودیت، اسلام و مسیحیت در اسپانیا و مناطق اطراف:** مدرس: سث وارد، شماره درس: ۳۷۰۲، تاریخ مذهبی، روشنفکرانه، اجتماعی و سیاسی یهودیان و مسلمانان در اسپانیا پس از پیروزی مسلمانان بر مسیحیان اسپانیا و یهودیان پراکنده اسپانیا موضوع اصلی درسی است. مسایلی از قبیل وجود سه جامعه اسلامی در اسپانیای اسلامی، فرهنگ ادبی و روشنفکرانه برجسته کوردوبا، گرانادا، سویل و لوسنا، تاریخ جوامع اسلامی و یهودی بعد از دوره میانه، زمان سلطه مسیحیان بر شبه جزیره ایبری و سایر مباحث نیز در درس ارائه و بررسی می‌شود. روش تدریس

این درس به صورت بحث و بررسی متون و مقالات منتخب، امتحان میان ترم و نهایی و کار تحقیقاتی خواهد بود.

۶. **محمد و صدر اسلام:** مدرس: ست و ارد، شماره درس: ۳۳۰۰، این درس به سیره و دوره [حضرت] محمد(ص)، تاریخ اسلام از قرن هفتم تا اوایل قرن یازدهم می‌پردازد. موضوعاتی از جمله زمینه‌های اسلامی در دوره قبل از اسلام، سیره و آموزه‌های محمد، تاریخ صدر اسلام، تحلیل و تجزیه موشکافانه قرآن و حدیث، مرور تاریخ سلطنت بنی امیه و بنی عباس، نشر اسلام و رشد فرهنگ و حقوق اسلامی، تشیع و سایر مذاهب، زمان هارون الرشید، جوامع اسلامی در اوایل قرن دهم مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

این درس پیش‌نیاز ندارد و روش تدریس آن به صورت بحث و بررسی متون و مقالات منتخب، امتحان میان ترم و نهایی و کار تحقیقاتی خواهد بود. منابع مورد مطالعه در درس از جمله تاریخ طبری در جزوه اصلی موجود است.

۷. **تاریخ خاورمیانه ۱۶۰۰-۶۰۰:** زمان ۱۱ لغایت ۱/۵۰ روزهای دوشنبه، سه‌شنبه، چهارشنبه، پنج‌شنبه و جمعه، ۳ واحد درسی، مدرس: دکتر ست و ارد، منابع: تاریخ فشرده خاورمیانه اثر گلد اسمیت، درآمدی بر اسلام اثر دنی، یهودیان سرزمین اعراب اثر استیدمن و ترجمه‌ای از قرآن کریم.

● موضوعاتی که به صورت زمان‌بندی شده در ۳ واحد ارائه می‌شوند به ترتیب اشاره می‌شوند:

- مقدمه، خاورمیانه قبل از اسلام
- مقدمه، خاورمیانه قبل از [حضرت] محمد
- جوامع و مذاهب قبل از اسلام
- یهودیت، مسیحیت، شرك اعراب
- ظهور اسلام در خاورمیانه: محمد، اسلام و قرآن
- [حضرت] محمد
- قرآن
- اسلام
- پنج ستون دین
- یهودیان تحت اختیار [حضرت] محمد
- مطالعه و تمرین قرآن
- رشد نظام کلاسیک تا سال ۹۴۵
- پیروزی عرب بر خلیفه برتر
- گوشه‌هایی از اسلام
- حقوق اسلامی، سنن و نهادها
- یهودیان تحت اختیار نظم نوین
- انتهای دوره میانه ۱۲۹۱-۹۴۵
- شیعیان و ترك‌ها، جنگ‌های صلیبی و مغول‌ها
- یهودیان در انتهای دوره میانه
- فرهنگ عمومی
- عرفان

- بعد از دوره میانه
- مملوک، عثمانی و صفویه
- زندگی اسلامی
- ابن بتوته
- سایر مراحل کلاسی و ...

هر دانشجو بایستی در پایان ترم گزارش مختصر از روند آموزش‌های کلاس ارائه نماید و این متن که از کتب مختلف، دایره‌المعارف، اینترنت و ... قابل اخذ خواهد بود در يك یا دو صفحه تهیه شده و در کلاس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در انتها يك بار دیگر به روند موضوعات اصلی درس با ذکر جزئیات آن اشاره می‌کنیم:

- دوره قبل از اسلام (یهودیت، مسیحیان و مشرکین اعراب)
- ستون‌های دین (شهادت، نماز، زکات، روزه و حج)
- حدیث و حقوق (زن، طلاق، نکاح، مال، جهاد، صدقه و ...)
- شخصیت‌های ادبی و تاریخی (هارون الرشید، غزالی، ابوسینا، میمونه، جده هالوی، ابن خلدون)
- جنبش‌های مذهبی (دروز، صوفی، فاطمی، مغول و ...)
- جنگ‌های صلیبی (اروپا، اعراب و یهود)
- مسایل فرهنگی (معماری اسلامی، نسخ خطی، موزه‌ها و ...)
- پایان يك دوره (خروج اسپانیایی‌ها، تحول عرفان یهودی، عثمانی در اروپا)
- همچنین در این درس دانشجویان به صورت گروه‌های دو تا چهار نفره در مورد موضوع خاص و یا سوره خاصی از قرآن به تجزیه و تحلیل به صورت کار پروژه‌ای و تحقیقاتی می‌پردازند.

■ پژوهش:

۱. مطالعاتی در سنن اسلامی و یهودی (ج ۱ و ج ۲): تهیه و تدوین: ویلیام برینر و استیو ریکز تاکنون ۲ جلد از این اثر که مجموعه‌ای از مقالات و سخنرانی‌های ارائه شده در کنفرانس‌های برگزار شده در دانشگاه در رابطه با اسلام و یهودیت از سال ۱۹۸۱ لغایت ۱۹۸۵ است آماده و منتشر شده است. در این مجله است علاوه بر ویلیام برینر و استیو ریکز، آلفرد ایوری، دانیل لاسکر، ورا مورین، هاوا یانه، فرحات زیده، و ست وارد (مدیر مؤسسه) همکاری دارند.
۲. مسلمانان و یهودیان از امریکای شمالی: زنان، خانواده و فرزندان در سنن و آداب اسلامی و یهودی

■ نام اساتید, محققان و آدرس آن‌ها:

۱. **سث وارد:** مدیر مؤسسه مطالعات اسلام و یهود، پست الکترونیک: sward@du.edu تخصص: یهودیان در سرزمین اسلامی، روابط یهودیان و مسلمانان، تقویم اسلامی و یهودی آموزش و پژوهش در باب اسلام و یهودیت.

ایشان استادیار مطالعات تاریخ یهود و اسلام در دانشگاه دنور است و به عنوان مدیر مؤسسه مطالعات اسلام و یهود به عنوان بخشی از مرکز مطالعات یهود فعالیت می‌کند. وی در سال ۱۹۹۱، بعد از شش سال تدریس در کشور فلسطین اشغالی در دانشگاه‌های حیفا و تکنیون، به دانشگاه دنور آمد.

وی مدرک دکترای خود را از دانشگاه ییل آمریکا اخذ کرده ضمن اینکه در دانشگاه عبری تحصیلات تکمیلی خود را گذرانده است. وی درس‌هایی از قبیل ادبیات و تاریخ یهود، اسلام، تلاقی یهود، مسیحیت و اسلام، زنان یهودی در جوامع سنتی، ضد یهودیان، اسپانیا و سایر موضوعات را تدریس می‌کند.

وارد در دانشگاه دنور درس عربی و زبان عربی را نیز تدریس می‌نماید. وی آثار فراوانی در مجلات و نشریات علمی دارد و در کنفرانس‌های مختلفی در جوامع مختلف اسلامی و یهودی سخنرانی کرده است. اغلب موضوعات سخنرانی‌های وی نیز اسلام و یهودیت و رابطه این دو دین بوده است. سث وارد به عنوان معاون مرکز مطالعات اسرائیل و کنفرانس بین‌المللی روابط اسرائیل و آمریکا فعالیت می‌کند. وی به همراه همسر و فرزندش در آمریکا زندگی می‌کند.

۲. **کانستانس وایس:** پست الکترونیک: cowise@du.edu

۳. **ویلیام برینر**

۴. **دکتر رالف جوزف**

■ سمینار، کنفرانس و کارگاه تحقیق:

از سال ۱۹۸۰ تاکنون، مؤسسه مطالعات اسلام و یهود، کنفرانس‌های بین‌المللی متعددی را برگزار کرده است که همانطور که اشاره شد در حال حاضر به تدریج حاصل این کنفرانس‌ها به صورت مجلاتی در حال تهیه و تدوین است.

در سال ۱۹۸۰، مؤسسه ۵ همایش بین‌المللی برگزار کرد که هم‌اکنون تمام سخنرانی‌ها و مقالات ارائه شده در آن‌ها در دو جلد با عنوان «مطالعات سنن اسلام و یهودیت» منتشر شده است.

○ **مسلمانان و یهودیان در آمریکای شمالی:** این کنفرانس با مشارکت مؤسسه مطالعات اسلام و یهود و کمیته یهودیان آمریکا با حضور رابی جیمز رودین و واریث دین محمد تشکیل شد. همچنین امام محمد نیز به علت بیماری قادر به شرکت در این کنفرانس نگردید. حاصل این کنفرانس به صورت کتابی توسط دکتر ست وارد، مدیر کنفرانس آماده شده است.

○ **زنان، خانواده و کودکان در سنن اسلامی و یهودی:** این کنفرانس نیز با همکاری کمیته یهودیان آمریکا و با فراخوان مقاله در آمریکا، کانادا، یونان، اسرائیل و هند برگزار شد. مسایل مردم‌شناختی و متون تاریخی قرن هفتم در مورد حدود ازدواج اسلامی، آموزش و پژوهش اسلامی در آمریکا، سالونیکا و لیبی و سایر متون ادبی و فلسفی در رابطه با اسلام در افریقا و آمریکا مورد بررسی قرار گرفت. این کنفرانس بین‌المللی به عنوان بزرگترین کنفرانس از حیث ارائه مقاله و پژوهش به حساب می‌آید.

علاوه بر کنفرانس‌های فوق‌الذکر، یکی از فعالیت‌های دیگر مؤسسه ارائه کارگاه‌های آموزش و تحقیقاتی است. به عنوان نمونه، در اکتبر سال گذشته، دکتر فاتح عثمان سردبیر نشریات عرب زبان و استاد مطالعات علوم اسلامی در دانشگاه‌های عربستان سعودی و دکتر ادا هارونی، شاعر و نویسنده اسرائیل الاصل که در مصر متولد شده و تخصص در مسایل خاورمیانه، صلح و مطالعات زنان دارد، در رابطه با مسایل مختلفی از جمله سبک‌های نوشتاری، مسایل خشونت در ایران، بلوا و شورش‌های گوناگون کارگاه تحقیقاتی راه‌اندازی کرده‌اند.

○ **نگرش به عدالت اجتماعی در اسلام و یهودیت دوره میانه:** سخنران: الیزابت آدامز

○ **جان پل دوم در دین اسلام و یهودیت:** سخنران: هارولد کاسیموف

○ **اسلام، ملی‌گرایی و ساختار حکومتی در بوسنی و هرزگوین:** سخنران: گارت کاتنر

○ **زنان و گرایش به اسلام: نکاح: خانواده و حقوق زنان در دین اسلام و یهودیت:** سخنران مایا شاتز مایلر

○ **کارگاه تحقیقاتی: ثمره‌های فلسفی مابین اندیشه‌های اسلامی و یهودی:** لن گودمن

○ **فراخوان مقاله: رویکردی و بازیابی گذشته: تاریخ و تاریخ‌نگاری سنن اسلامی و یهودی:** مدیر برنامه: لن گودمن

این فراخوان مقاله برای کنفرانس بین‌المللی در رابطه با درک و عدم درک مسایل گذشته در دین اسلام و یهودیت شامل مباحث تاریخی، زمان صدر اسلام، امپراطوری عثمان، اسلام و یهودیت در افریقا، دوران

مدرن و ... مي باشد. اين مقالات از حيث تاريخي و تاريخنگاري مورد ارزيابي قرار مي گيرند. مقالات مي توانند در زمينه متون كلاسيك يا تاريخي، مسايل معاصر باشند. آقاي عظيم ناجي همكار مدير برنامه اين كنفرانس هستند.

■ مجله:

موسسه مطالعات اسلام و يهود در دانشگاه دنور بعد از برگزاري كنفرانسهاي بين المللي, مجموعه مقالات و تحقيقاتي ارائه شده را به همراه ساير اطلاعات موسسه در مجله‌اي به نام «مطالعاتي در سنن اسلامي و يهودي» به انتشار مي‌رساند.